

The Third Ray

Introduction

This Eighth Proof of the Fundamentals of Belief **1** offers evidence for **the necessary existence** and **unity of God**, and certain proofs of **the comprehensiveness of dominicality** and **the immensity of Divine power**.

*1. {The Eighth Proof of the Fundamentals of Belief refers to this treatise's position among the parts of the Risale-i Nur included in the collection called Asâ-yi Musa (The Staff of Moses). [Tr.]}

It proves too both **the comprehensiveness of Divine sovereignty**, and **the extensiveness of Divine mercy**, and **the encompassment of Divine knowledge**, and **the fact that Divine wisdom embraces all the beings** of the universe.

In Short: In each of the introductory passages of this Eighth Proof are eight conclusions.**2** Proving these eight conclusions through their evidences, **this Eighth Proof has high value**.

Said Nursî

*2. {All the 'Proofs of the Fundamentals of Belief' demonstrate the necessary existence and unity of God explicitly, and their other conclusions indirectly. In addition to proving explicitly God's necessary existence and unity, this Eighth Proof, A Supplication, has nine conclusions. It proves:

- i. The majesty of dominicality;
- ii. The tremendousness of Divine power;
- iii. The comprehensiveness of Divine sovereignty;
- iv. The unbounded extensiveness of Divine mercy;
- v. The fact that Divine knowledge embraces all things;
- vi. The encompassment of Divine wisdom;
- vii. The glittering magnificence of Divine rule.}

#2

A Supplication

[This treatise proves **with extraordinary decisiveness, authenticity, and certainty** together with a wondrous conciseness, the most important of the fundamentals of belief such as **the necessary existence, unity, and oneness of God**, **the splendour of His dominicality**, **the immensity of His power**, **the breadth of His mercy**, **the universality of His sovereignty**, **the comprehensiveness of His knowledge**, and **the all-inclusiveness of His wisdom**.

The indications of the resurrection of the dead, and especially those emphasized at the end, **are extremely powerful**.]

In the Name of God, the Merciful, the Compassionate.

Üçüncü Şua

Mukaddime

Bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye; **vücub-u vücud** ve **vahdaniyete** delalet ettiği gibi, hem delail-i kat'iyeye ile **rububiyetin ihatasına** ve **kudretinin azamet**ine delalet eder.

Hem **hâkimiyetinin ihatasına** ve **rahmetinin şümülüne** dahi delalet ve isbat eder. Hem **kâinatın bütün eczasına hikmetinin ihatasını** ve **ilminin şümülünü** isbat eder.

Elhasıl: Bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye'nin herbir mukaddimesinin sekiz neticesi var. Sekiz mukaddimelerin her birinde, sekiz neticeyi delilleriyle isbat eder ki; bu cihette **bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye'de yüksek meziyetler vardır**.

Said Nursî

Münacat

[Bu Risale-i Münacat, hem **vücub-u vücud**, hem **vahdet**, hem **ehadiyet**, hem **haşmet-i rububiyet**, hem **azamet-i kudret**, hem **vüs'at-i rahmet**, hem **umumiyet-i hâkimiyet**, hem **ihata-i ilim**, hem **şümül-ü hikmet** gibi en mühim esasat-ı imaniyeyi **hârîka bir îcaz içinde fevkalâde bir kat'iyet ve hâlisiyet ve yakîniyet ile** isbat eder.

Haşre işaretleri ve bilhâssa âhirdeki şiddetli işaretleri **çok kuvvetlidir**.]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Behold! In the creation of the heavens and the earth; in the alternation of night and the day; in the sailing of the ships through the oceans for the profit of mankind; in the rain which God sends down from the skies, and the life He gives therewith to an earth that is dead; in the beasts of all kinds that He scatters through the earth; in the disposal of the winds and the clouds subjugated between the sky and the earth, indeed are signs for people who think. (Qur'an, 2:164)

[This treatise, A Supplication, which forms the Third Ray, is a sort of commentary on the above verse.]

O My God and Sustainer!

I see through *the eyes of belief, the instruction and light of the Qur'an, the teachings of God's Noble Messenger (Peace and blessings be upon him), and the indications of the Name of All-Wise*, that

in the heavens there are no rotations and motions but through their order and regularity they point to Your existence.

There is no heavenly body but through its silently performing its duty and remaining in place without prop it testifies to Your dominicality and unity.

There is no star but through its balanced creation, regular position, luminous smile, and the stamp of its similarity to the other stars, it indicates the majesty of Your Godhead and Your unity.

#3

There is not one of the twelve planets but through its wise motion, docile subjection, orderly duties, and significant satellites, it testifies to Your necessary existence and indicates the sovereignty of Your Godhead.

Yes, **-O Creator of the Heavens and Earth-**, who directs and administers all particles together with all the orderly components they make up, and spins the planets and their regular satellites, subjugating them to His command! - just as each of the inhabitants of the heavens testifies on its own, so in their totality they testify to Your necessary existence and unity in a way so clear and powerful that shining proofs to the number of stars in the heavens affirm that testimony.

Also, appearing as a regular army or imperial fleet decked out with electric lights, the limpid, beautiful, spotless heavens with their extraordinarily huge and speedy bodies,

point clearly to the splendour of your dominicality and tremendousness of Your power, which creates all things;

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَالْقُلُوبِ الَّتِي تُجْرَى فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ
اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ
الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

[Üçüncü Şua olan bu Münacat Risalesi, mezkûr âyetin bir nevi tefsiridir.]

Ya İlahî ve ya Rabbî!

Ben imanın gözüyle ve Kur'anın talimiyle ve nuruyla ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın dersiyile ve İsm-i Hakîm'in göstermesiyle görüyorum ki:

Semavatta hiçbir deveran ve hareket yoktur ki; böyle intizamıyla senin mevcudiyetine işaret ve delalet etmesin.

Ve hiçbir ecrâm-ı semaviye yoktur ki; sükûtuyla gürültüsüz vazife görerek direksiz durmalarıyla, senin rububiyetine ve vahdetine şehadeti ve işareti olmasın.

Ve hiçbir yıldız yoktur ki; mevzun hilkatıyla, muntazam vaziyetiyle ve nuranî tebessümüyle ve bütün yıldızlara mümaselet ve müşabehet sikkesiyle senin haşmet-i uluhiyetine ve vahdaniyetine işaret ve şehadette bulunmasın.

Ve oniki seyyareden hiçbir seyyare yıldız yoktur ki; hikmetli hareketiyle ve itaatlı müsahhariyetiyle ve intizamlı vazifesiyle ve ehemmiyetli peykleriyle senin vücub-u vücuduna şehadet ve saltanat-ı uluhiyetine işaret etmesin!..

Evet gökler; sekeneleriyle, herbiri tek başıyla şehadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla derece-i bedahette, -ey zemin ve gökleri yaratan yaratıcı!- senin vücub-u vücuduna öyle zahir şehadet.. -ve ey zerrati, muntazam mürekkebatıyla tedbirini gören ve idare eden ve bu seyyare yıldızları manzum peykleriyle döndüren, emrine itaat ettiren!- senin vahdetine ve birliğine öyle kuvvetli şehadet ederler ki, göğün yüzünde bulunan yıldızlar sayısınca nurani bürhanlar ve parlak deliller o şehadeti tasdik ederler.

Hem bu safi, temiz, güzel gökler; fevkalâde büyük ve fevkalâde sür'atli ecramiyla muntazam bir ordu ve elektrik lâmbalarıyla süslenmiş bir saltanat donanması vaziyetini göstermek cihetiyle,

senin rububiyetinin haşmetine ve her şeyi icad eden kudretinin azametine zahir delalet..

and to the boundless extent of Your sovereignty, **which overspreads the heavens**, and to Your mercy, **which embraces all living things**;

and testifies indubitably to the comprehensiveness of Your knowledge, **which is concerned with all the states and circumstances** of all **the creatures of the heavens**, and embraces them and orders them, and to Your wisdom, which encompasses all things.

This testimony is so evident it is as though the stars are the words and luminous **embodiments** of the skies' testimony.

Also, like **disciplined soldiers**, **orderly ships**, wondrous aeroplanes, or marvellous lamps, the stars in the arena of the heavens, and in their seas and **vast spaces**, show **the glittering splendour of the sovereignty of Your Godhead**.

As is suggested by the duties of the sun *-one star among the members of that army-* which are related to its planets and our earth, **some of its companions**, **the other stars**, look to the worlds of the hereafter and are not without duties; they are the suns of eternal worlds.

O Necessarily Existent! O Single One of Unity!

These wondrous stars, these strange suns and moons, **are subjugated**, **set in order**, and **employed** in Your dominions, in Your heavens, through Your command, power, and strength, and Your administration and direction.

All those **heavenly bodies glorify** and **exalt** their single Creator, Who creates, spins, and administers them; **through the tongue of disposition**, they declare: "**Glory be to God! God is Most Great!**"

Through all their glorifications, I too declare You holy.

#4

O Omnipotent One of Glory, hidden in the intensity of His manifestation and concealed in the magnificence of His grandeur! O One of Absolute Power!

I have understood through the teaching of the All-Wise Qur'an and instruction of Your Most Noble Messenger (Peace and blessings be upon him) that

just as the heavens and stars testify to your existence and unity,

so with its clouds, lightning, **thunder**, winds, and rain, does the **atmosphere** testify to **Your necessary existence** and unity.

Yes, the **lifeless**, **unconscious** clouds sending the water of life, rain, to the assistance of needy living beings is only through Your mercy and wisdom; **confused chance could in no way interfere**.

The most powerful of electricity, lightning, **which alluding to its potentiality for lighting**, encourages man to benefit from it and spectacularly lights up Your power in space.

ve **hadsiz semavatı ihata eden** hâkimiyetinin ve **herbir zîhayatı kucağına alan** rahmetinin hadsiz genişliklerine kuvvetli işaret..

ve bütün **mahlukat-ı semaviyenin bütün işlerine ve keyfiyetlerine taalluk eden** ve avucuna alan, tanzim eden ilminin her şeye ihatasına ve hikmetinin her işe şümülüne şübhesiz şahadet ederler.

Ve o şahadet ve delalet o kadar zahirdir ki; güya yıldızlar, şahid olan göklerin şahadet kelimeleri ve **tecessüm etmiş** nurani delilleridirler.

Hem semavat meydanında, denizinde, **fezasındaki** yıldızlar ise; **muti' neferler**, **muntazam sefineler**, hârika tayyareler, acaib lâmbalar gibi vaziyetiyle, senin **saltanat-ı uluhiyetinin şaşaasını** gösteriyorlar.

Ve o ordunun efradından bir yıldız olan güneşimizin seyyarelerinde ve zeminimizdeki vazifelerinin delalet ve ihtarıyla, **güneşin sair arkadaşları olan yıldızların** bir kısmı âhiret âlemlerine bakarlar ve vazifesiz değiller; belki bâki olan âlemlerin güneşleridirler.

Ey Vâcib-ül Vücut! Ey Vâhid-i Ehad!

Bu hârika yıldızlar, bu acib güneşler, aylar; senin mülkünde, senin semavatında, senin emrin ile ve kuvvetin ve kudretin ile ve senin idare ve tedbirin ile **teshir** ve **tanzim** ve **tavzif** edilmişlerdir.

Bütün o **ecram-ı ulviye**, kendilerini yaratan ve döndüren ve idare eden birtek Hâlık'a **tesbih** ederler, **tekbir** ederler, **lisan-ı hal ile "Sübhanallah, Allahü Ekber"** derler.

Ben dahi onların bütün tesbihatıyla seni takdis ederim.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından ihtifa etmiş olan Kadîr-i Zülcelal! Ey Kadîr-i Mutlak!

Kur'an-ı Hakîminin dersiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle anladım:

Nasilki gökler, yıldızlar, senin mevcudiyetine ve vahdetine şahadet ederler..

öyle de; **cevv-i sema** bulutlarıyla ve şimşekleri ve **ra'dları** ve rüzgârları ve yağmurlarıyla, senin **vücub-u vücuduna** ve vahdetine şahadet ederler.

Evet **camid**, **şuursuz** bulut, âb-ı hayat olan yağmuru, muhtaç olan zîhayatların imdadına göndermesi, ancak senin rahmetin ve hikmetin ile dir. **Karışık tesadüf** **karışamaz**.

Hem elektriğin en büyüğü bulunan ve **fevaid-i tenviriyesine işaret ederek ondan istifadeye teşvik eden** şimşek ise, senin fezadaki kudretini güzelce tenvir eder.

The **thunder** announces the coming of rain, causing boundless space to speak, and **makes the heavens ring out with the reverberations of its glorifying**; it hallows You **verbally**, testifying to Your dominicality.

The winds, which are charged with numerous duties like providing the sustenance **most vital** for animate creatures, and the easiest to benefit from, and ensuring and facilitating **respiration**, for some purpose turn **the atmosphere** into a 'tablet for writing and erasing,' thus pointing to the activity of Your power and testifying to Your existence.

Similarly, the mercy milked through Your compassion from the clouds and sent to living beings, testifies through the words of its **balanced, orderly droplets, to the breadth of Your mercy** and compassion.

O Potent and Active Disposer! O Sublime and Bountiful Bestower!

The clouds, **lightning, thunder**, wind, and rain each testify on their own to Your necessary existence,

so too as a whole, being one within the other and **assisting each other in their duties, although they are by nature dissimilar and opposed to each other**, they indicate most powerfully Your unity.

They point too to the magnificence of Your dominicality, which makes the vast atmosphere into an **exhibition of wonders**, on some days filling and emptying it several times; and to the immensity and all-pervasiveness of Your power, *which makes it resemble a slate which is written on then rubbed clean, and wrings it out like a sponge and waters the garden of the earth*;

and to your unbounded mercy and limitless rule, *which under the veil of the atmosphere administer all the earth and all creatures.*

Moreover, the air is **employed** in duties **so wise** and the clouds and rain **utilized** in benefits **so percipient** that *if it was not for a knowledge and wisdom that encompass all things*, they could not be thus employed.

#5

O You Who acts as He wishes!

Through Your activity in the atmosphere, Your power, **which continuously displays examples of the resurrection of the dead and Great Gathering** and transforms the summer into winter and winter into summer and similar **acts**, gives the sign that **it will transform this world into the hereafter and there display its everlasting acts.**

O All-Powerful One of Glory!

The air, clouds, rain, and thunder and lightning in the atmosphere are subjugated and employed in Your dominions, through Your command and **power** and strength.

Hem yağmurun gelmesini müjdeleyen ve koca fezayı konuşuran ve **tesbihatının gürültüsüyle gökleri çınlatan ra'dat** dahi, **lisan-ı kal ile** konuşarak seni takdis edip, rububiyetine şahadet eder.

Hem zihayatların yaşamasına **en lüzumlu** rızkı ve istifadece en kolayı ve **nefesleri** vermek, nüfusları rahatlandırmak gibi çok vazifeler ile tavzif edilen rüzgârlar dahi; **cevvi** âdetâ bir hikmete binaen "**levh-i mahv ve isbat**" ve "yazar, ifade eder, sonra bozar tahtası" suretine çevirmekle, senin faaliyet-i kudretine işaret ve senin vücuduna şahadet ettiği gibi,

senin merhametinle bulutlardan sağıp zihayatlara gönderilen rahmet dahi; **mevzun, muntazam katreleri** kelimeleriyle, senin **vüs'at-i rahmetine** ve geniş şefkatine şahadet eder.

Ey Mutasarrıf-ı Fa'al ve ey Feyyaz-ı Müteâl!

Senin vücub-u vücuduna şahadet eden bulut, **berk, ra'd**, rüzgâr, yağmur; birer birer şahadet ettikleri gibi;

heyet-i mecmuasıyla keyfiyetçe birbirinden uzak, **mahiyetçe birbirine muhalif olmakla beraber**, birlik, beraberlik, birbiri içine girmek ve **birbirinin vazifesine yardım etmek** haysiyetiyle, senin vahdetine ve birliğine gayet kuvvetli işaret ederler.

Hem koca fezayı **mahşer-i acaib** yapan ve bazı günlerde birkaç defa doldurup boşaltan rububiyetinin haşmetine ve o geniş **cevvi**, *yazar değiştirir bir levha gibi ve sıkır ve onunla zemin bahçesini sulattırır bir sünger gibi* tasarruf eden kudretinin azametine ve herbir şeye şümülüne şahadet ettikleri gibi;

umum zemine ve bütün mahlukatına **cevv perdesi altında** bakan ve idare eden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine ve her şeye yetişmelerine delalet eder.

Hem fezadaki hava, **o kadar hakîmane** vazifelerde **istihdam** ve bulut ve yağmur, **o kadar alîmane** faidelerde **istimal** olunur ki; *her şeye ihata eden bir ilim ve herşeye şamil bir hikmet* olmazsa, o istimal, o istihdam olamaz.

Ey Fa'alün Limâ Yürid!

Cevv-i fezadaki faaliyetinle **her vakit bir nümune-i haşir ve kıyamet göstermek**, bir saatte yazı kışa ve kışa yaza döndürmek, bir âlem getirmek, bir âlem gayba göndermek misillü **şuunatta** bulunan kudretin; **dünyayı âhirete çevirecek ve âhirette şuunat-ı sermediyeyi gösterecek** işaretini veriyor.

Ey Kadîr-i Zülcelal!

Cevv-i fezadaki hava, bulut ve yağmur, **berk** ve **ra'd**; senin mülkünde, senin emrin ve **havlin** ile, senin kuvvet ve kudretinle müsahhar ve vazifedardılar.

These creatures, which by nature are so different to each other, sanctify their ruler and commander, who makes them submit instantaneously to his swift commands; they praise and extol His mercy.

O Glorious Creator of the Heavens and Earth!

Through the instruction of the All-Wise Qur'an and teaching of God's Noble Messenger (Peace and blessings be upon him), I believe and know that

just as the heavens testify to Your necessary existence and unity through its stars and the atmosphere testifies through all it contains,

so the earth testifies to Your existence and unity through all its creatures and states.

Indeed, there is no change on the earth, such as that of the trees and animals changing their garb every year, but through its orderliness it indicates Your existence and unity.

There is no animal but through its sustenance being compassionately provided in relation to its need and weakness, and its being given all the members and faculties necessary to pursue its life, it testifies to Your existence and unity.

There is not a plant or animal created before our eyes in the spring that through its wondrous art, its subtle adornment, its being distinguished from all other creatures, and through its order and balance, it makes you known.

The marvels of Your power which fill the earth and are known as plants and animals, and their creation from seeds and grains and droplets of fluid, perfectly, without error, in adorned fashion, each with its distinguishing features, form a testimony more brilliant and powerful than the sun to the existence, unity, wisdom, and endless power of their All-Wise Maker.

#6

Also, there is no element, such as air, water, light, fire, and earth, but through its performing functions consciously and perfectly despite its lack of consciousness, and being the means for the arrival of various well-ordered fruits from the treasury of the Unseen despite being simple, without order, and overrunning and spreading everywhere, it testifies to Your existence and unity.

O Omnipotent Creator! O Omniscient Opener Up Of Forms! O Active Creator!

Just as together with all its inhabitants the earth testifies to the necessary existence of its Creator,

so too, O Single One of Unity! O Clement and Kind One! O Most Bounteous Provider!

Mahiyetçe birbirinden uzak olan bu feza mahlukatı, gayet sür'atli ve âni emirlere ve çabuk ve acele kumandalara itaat ettiren âmir ve hâkimlerini takdis ederek, rahmetini medh ü sena ederler.

Ey Arz ve Semavatın Hâlık-ı Zülcelali!

Senin Kur'an-ı Hakîminin talimiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın dersiyile iman ettim ve bildim ki:

Nasıl semavat yıldızlarıyla ve cevvi feza müştemilatıyla senin vücub-u vücuduna ve senin birliğine ve vahdetine şehadet ediyorlar.

Öyle de: Arz bütün mahlukatıyla ve ahvaliyle senin mevcudiyetine ve vahdetine, mevcudatı adedince şehadetler ve işaretler eder.

Evet zeminde hiçbir tahavvül ve ağaç ve hayvanlarında her senede urbasını değiştirmek gibi hiçbir tebeddül -cüz'î olsun, küllî olsun- yoktur ki; intizamıyla, senin vücuduna ve vahdetine işaret etmesin.

Hem hiçbir hayvan yoktur ki, za'fiyet ve ihtiyacının derecesine göre verilen rahîmane rızkıyla ve yaşamasına lüzumu bulunan cihazatın hakîmane verilmesiyle, senin varlığına ve birliğine şehadeti olmasın.

Hem her baharda gözümüz önünde icad edilen nebatat ve hayvanattan hiçbir tanesi yoktur ki, san'at-ı acibesiyile ve latif zînetiyle ve tam temeyyüzüyle ve intizamıyla ve mevzuniyetiyle seni bildirmesin.

Ve zemin yüzünü dolduran ve nebatat ve hayvanat denilen kudretinin hârikaları ve mu'cizeleri; mahdud ve maddeleri bir ve müteşabih olan yumurta ve yumurtacıklardan ve katrelerden ve habbe ve habbeciklerden ve çekirdeklerden; yanlışsız, mükemmel, süslü, alâmet-i farikalı olarak yaratılışları, Sâni'-i Hakîmlerinin vücuduna ve vahdetine ve hikmetine ve hadsiz kudretine öyle bir şehadettir ki, ziyanın güneşe şehadetinden daha kuvvetli ve parlaktır.

Hem hava, su, nur, ateş, toprak gibi hiçbir unsur yoktur ki; şuursuzluklarıyla beraber, şuurkârane, mükemmel vazifeleri görmesiyle, basit ve istilâ edici, intizamsız, her yere dağılmakla beraber, gayet muntazam ve mütelevvi meyveleri ve mahsulleri hazine-i gaybdan getirmesiyle, senin birliğine ve varlığına şehadeti bulunmasın.

Ey Fâtır-ı Kadir! Ey Fettah-ı Allâm! Ey Fa'al-i Hallak!

Nasıl Arz, bütün sekenesiyle Hâlık'ın Vâcib-ül Vücud olduğuna şehadet eder..

öyle de: Senin -ey Vâhid-i Ehad, ey Hannan-ı Mennan, ey Vehhab-ı Rezzak!-

through the stamp on its face and the stamps on the faces of all its inhabitants and **their unity and being one within the other and assisting each other**, and **through all the Names and acts of dominicality that look to them being the same**, it testifies **with the utmost clarity** to Your unity and **oneness**; indeed it offers testimony to the number of its creatures.

Similarly, through its being an **army encampment**, an **exhibition**, a **place of instruction**, and through all the four hundred thousand different nations present in the divisions of its plants and animals regularly being given all their necessary equipment, the **earth** points to the **magnificence of Your dominicality** and to the fact that **Your power penetrates all things**.

Also, all the different sustenance of innumerable **living beings**, and its being given to them **compassionately, generously, at exactly the right time** from simple, dry earth,

and **the complete subjugation and obedience to the dominical commands** of those innumerable individuals, demonstrates that Your mercy **embraces all things** and that your sovereignty **encompasses** them.

Also, **the despatch of the caravans of creatures, which are in a state of constant change on the earth**, and **the alternations of life and death**, and **the administration and management of the plants and animals**, and this being possible only **through a knowledge that is concerned with all things and an infinite wisdom governing in all things**, points to Your **comprehensive knowledge** and wisdom.

Also, the supreme importance given to man, **who in a brief span performs infinite duties, has been equipped with abilities and faculties which suggest he is to live for all eternity**, and **has disposal over all the beings of the earth**; and **the infinite outlay made for him in this training-ground of the world, this temporary military encampment of the earth, this transient exhibition**; and the boundless manifestations of dominicality, **innumerable Divine addresses**, and incalculable Divine gifts, which look to him,

surely **cannot be contained in** this fleeting, sorry, confused life, **this transitory world so full of tribulation**.

Since they could be only for another, eternal, life and **an everlasting abode of bliss**, they point to, even testify to, the bestowals of the hereafter in the everlasting realm.

#7

O Creator of All Things!

All the creatures of the earth **are administered and subjugated** in Your **dominions**, in Your earth, through Your strength and power and **will**, and Your knowledge and wisdom.

vahdetine ve **ehadiyetine**, **yüzündeki sikkesiyle ve seknesinin yüzlerindeki sikkeleriyle** ve **birlik ve beraberlik ve birbiri içine girmek ve birbirine yardım etmek** ve **onlara bakan rububiyet isimlerinin ve fiillerinin bir olmak cihetinde**, **bedahet derecesinde** senin vahdetine ve ehadiyetine şahadet, belki mevcudat adedince şahadetler eder.

Hem nasıl **zemin** bir **ordugâh**, bir **meşher**, bir **talimgâh** vaziyetiyle.. ve nebatat ve hayvanat fırkalarında bulunan dört yüz bin muhtelif milletlerin ayrı ayrı cihazatları muntazaman verilmesiyle, senin **rububiyetinin haşmetine** ve **kudretinin her şeye yetişmesine** delalet eder;

öyle de; hadsiz bütün **zihayatın** ayrı ayrı rızıklarını, **vakti vaktine** kuru ve basit bir topraktan, **rahîmane**, **kerimane** verilmesi

ve hadsiz o efradın **kemal-i müsahhariyetle evamir-i Rabbaniyeye itaatleri**, rahmetinin **her şeye şümulünü** ve hâkimiyetinin her şeye **ihatasını** gösteriyor.

Hem **zeminde değişmekte bulunan mahlukat kabilelerinin sevk ü idareleri**, **mevt ve hayat münavebeleri** ve **hayvan ve nebatatın idare ve tedbirleri** dahi, **her şeye taalluk eden bir ilim ile** ve **her şeyde hükmeden nihayetsiz bir hikmetle** olabilmesi, senin **ihata-i ilm**ine ve hikmetine delalet eder.

Hem zeminde **kısa bir zamanda hadsiz vazifeler gören** ve **hadsiz bir zaman yaşayacak gibi istidad ve manevî cihazat ile techiz edilen** ve **zemin mevcudatına tasarruf eden** insan için, **bu talimgâh-ı dünyada** ve **bu muvakkat ordugâh-ı zeminde** ve **bu muvakkat meşherde**, bu kadar ehemmiyet, bu **hadsiz masraf**, bu nihayetsiz tecelliyat-ı rububiyet, bu **hadsiz hitabat-ı Sübhaniye** ve bu gayetsiz ihsanat-ı İlahiye,

elbette ve herhalde bu kısacık ve hüznü ömre ve bu karışık kederli hayata, **bu belalı ve fâni dünyaya sığmaz**.

Belki ancak başka ve ebedî bir ömür ve **bâki bir dâr-ı saadet** için olabildiği cihetinden, âlem-i bekada bulunan ihsanat-ı uhreviyeye işaret, belki şahadet eder.

Ey Hâlık-ı Külli Şey!

Zeminin bütün mahlukatı, senin **mülkünde**, senin arzında, senin havl ü kuvvetinle ve senin kudretin ve **iradetin** ile ve ilmin ve hikmetin ile **idare olunuyorlar ve müsahhardırlar**.

The **dominicality** whose activity is observed on the face of the earth is so comprehensive and all-embracing, and its administration and management are so perfect and precise, and it is carried out with such sameness that

it shows it is a dominicality, a **disposal**, which is a whole that cannot be broken into parts and a **universal** that cannot be divided up.

Together with all its inhabitants, the earth sanctifies and glorifies its Maker with innumerable tongues **far clearer than the spoken word**; they praise and extol their **Glorious Provider** for His infinite bounties with the tongues of their beings.

O Most Pure and Holy One, hidden in the intensity of His manifestation and concealed in the magnificence of His grandeur!

Through all the **sanctifications** and **glorifications** of the earth I sanctify you and declare You to be free of all fault, impotence, and partners; **and** through all its **praise** and **extolling**, I offer You praise and thanks.

O Sustainer of the Land and the Seas!

I have understood from the teaching of the Qur'an and instruction of Your Most Noble Messenger (Peace and blessings be upon him) that

just as the skies, the atmosphere and the earth testify to Your unity and necessary existence,

so do the seas, rivers, **streams**, and springs testify to them most clearly.

Yes, there is no being in the seas, **which are like the strange boilers of our world producing steam** -there is not a drop of them even- but through its well-ordered being, its **benefits** and state, it makes known its Creator.

And of the **strange creatures whose splendid sustenance is given them out of simple sand and water**, and the **living creatures of the seas with their well-ordered beings**, especially of the fishes who populate the seas with one fish producing a million eggs, there is not one but through its creation and its duties, its **being sustained** and administered, **nurtured** and **superintended**, it indicates its Creator and testifies to its Provider.

Also, of the **precious, decorated** jewels in the seas, there is not one but through its attractive **creation** and **beneficial qualities** it recognizes You and makes You known.

#8

Yes, just as they testify to You **singly**, so too in so far as **they are all mixed up together**, **bear the same stamp in their natures**, are created with great ease, and are found in great numbers, they altogether testify to Your unity.

Ve zemin yüzünde faaliyeti müşahede edilen bir **rububiyet**, öyle ihata ve şümül gösteriyor ve onun idaresi ve tedbiri ve terbiyesi öyle mükemmel ve öyle hassastır ve her taraftaki icraatı öyle birlik ve beraberlik ve benzemeklik içindedir ki,

tecezzi kabul etmeyen bir küll ve **inkısamı imkânsız bulunan bir küllî** hükmünde bir **tasarruf**, bir rububiyet olduğunu bildiriyor.

Hem zemin bütün sekeneşiyle beraber, **lisan-ı kalden daha zahir** hadsiz lisanlarla Hâlıkını takdis ve tesbih ve nihayetsiz nimetlerinin lisan-ı halleriyle **Rezzak-ı Zülcelal**'inin hamd ve medh ü senasını ediyorlar.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından istitar etmiş olan Zât-ı Akdes!

Zeminin bütün **takdisat** ve **tesbihatıyla**; seni kusurdan, aczden, şerikten takdis **ve** bütün **tahmidat** ve **senalarıyla** sana hamd ve şükrederim.

Ey Rabb-ül Berri Ve-l Bahr!

Kur'anın dersiyile ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ının talimiyle anladım ki:

Nasıl gökler ve feza ve zemin senin birliğine ve varlığına şahadet ederler..

öyle de; bahrler, nehirler ve **çeşmeler** ve ırmaklar, senin vücub-u vücuduna ve vahdetine bedahet derecesinde şahadet ederler.

Evet bu dünyamızın **menba-ı acaib buhar kazanları hükmünde olan** denizlerde hiçbir mevcud, **hattâ hiçbir katre su yoktur ki**; vücuduyla, intizamıyla, **menfaatıyla** ve vaziyetiyle Hâlık'ını bildirmesin.

Ve basit bir kumda ve basit bir suda **rızıkları mükemmel bir surette verilen garib mahluklardan** ve **hilkatları gayet muntazam hayvanat-ı bahriyeden**, hususan bir tanesi, bir milyon yumurtacıları ile denizleri şenlendiren balıklardan hiç birisi yoktur ki; hilkatıyla ve vazifesiyle ve idare ve **iaşesiyle** ve **tedbir** ve **terbiyesiyle** yaratanına işaret ve Rezzakına şahadet etmesin.

Hem denizde **kıymetdar**, hasiyetli, **zînetli** cevherlerden hiç birisi yoktur ki, güzel **hilkatıyla** ve cazibedar fitratıyla ve **menfaatli hasiyetiyle** seni tanımasın, bildirmesin.

Evet onlar **birer birer** şahadet ettikleri gibi; **heyet-i mecmuasıyla**, beraberlik ve birbiri içinde karışmak ve **sikke-i hilkatte birlik** ve icadça gayet kolay ve efradça gayet çokluk noktalarından, senin vahdetine şahadet ettikleri gibi;

Also, *through* the seas, which surround the globe with its land masses, being held suspended without spilling over or dispersing or overrunning the land as the earth voyages around the sun; and *creating the multifarious ornamented living creatures and jewels out of simple sand and water*, and *all their sustenance and other needs being supplied in general and complete fashion*; and *through their administration*, and *through* none of the inevitable innumerable corpses of their dead fellows being found on the surface of the seas; they testify indirectly to their number to Your existence and its necessity.

Also, just as they point clearly to the *splendid* sovereignty of Your *dominicality* and to the *magnificence of Your power, which encompasses all things*; so do they indicate the *limitless breadth of Your mercy and rule, which govern all things from the huge yet orderly stars beyond the skies to the tiny fishes at the bottom of the sea, which are nurtured in regular fashion.*

They point too to Your knowledge and wisdom, which as demonstrated by the *order*, benefits, instances of wisdom, and the *balance* and *equilibrium* of all things, encompass and comprehend them.

There being such reservoirs of mercy for the travellers in *this guest-house of the world* and their being utilized for *man's journeying*, and for his ship, and his benefit shows that

the One Who bestows *such a profusion of gifts out of the seas* on his guests of one night in a *wayside inn*, must surely have eternal seas of mercy *at the seat of His everlasting rule*, and *those here are merely their small and transitory samples.*

Thus, the truly *wondrous situation* of the seas around the earth and the *exceedingly* orderly administration and nurturing of their creatures *demonstrate self-evidently that*

it is only through Your power, will, and administration that they are subjugated to Your command in Your dominions;

and through the tongues of their beings they sanctify their Creator, declaring: "God is Most Great!"

O All-Powerful One of Glory, Who makes the mountains masts and holds of treasure for the ship of the earth!

Through the instruction of Your Noble Messenger (Peace and blessings be upon him) and the teaching of the Wise Qur'an, I have understood that

just as the seas *with their strange creatures* recognize You and make You known,

arzi, toprağıyla beraber bu küre-i arzı kuşatan muhit denizlerini muallakta durdurmak ve dökmeden dağıtmadan güneşin etrafında gezdirmek ve toprağı istila ettirmemek ve basit kumundan ve suyundan, mütelevvi ve muntazam hayvanatını ve cevherlerini halketmek ve erzak ve sair umûrlarını küllî ve tam bir surette idare etmek ve tedbirlerini görmek ve yüzünde bulunmak lâzım gelen hadsiz cenazelerinden hiçbirisi bulunmamak *noktalarından*, senin varlığına ve Vâcib-ül Vücut olduğuna mevcudatı adedince işaretler ederek şahadet eder.

Ve senin saltanat-ı *rububiyetinin haşmetine* ve *her şeye muhit olan kudretinin azametine* pek zahir delalet ettikleri gibi, *göklerin fevkindeki gayet büyük ve muntazam yıldızlardan, tâ denizlerin dibinde bulunan gayet küçük ve intizamla iâşe edilen balıklara kadar her şeye yetişen ve hükmeden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine* delalet..

ve *intizamı*yla ve faideleriyle ve hikmetleriyle ve *mizan* ve *mevzuniyet*leriyle, senin her şeye muhit ilmine ve her şeye şamil hikmetine işaret ederler.

Ve senin bu *misafirhane-i dünyada* yolcular için böyle rahmet havuzların bulunması ve *insanın seyr ü seyahatına* ve gemisine ve istifadesine müsahhar olması işaret eder ki;

yolda yapılmış bir handa, bir gece misafirlerine *bu kadar deniz hediyeleri*yle ikram eden zât, elbette *makarr-ı saltanat-ı ebediyesinde* öyle ebedî rahmet denizleri bulundurmuş ki, *bunlar onların fâni ve küçük nûmuneleridirler.*

İşte denizlerin böyle gayet hârika bir tarzda arzın etrafında *vaziyet-i acibesiyile* bulunması ve denizlerin mahlukatı dahi, *gayet* muntazam idare ve terbiye edilmesi *bilbedahe* gösterir ki;

yalnız senin kuvvetin ve kudretin ile ve senin irade ve tedbirin ile, senin mülkünde, senin emrine müsahhardırlar.

Ve lisan-ı halleriyle Hâlık'ını takdis edip "Allahü Ekber" derler.

Ey dağları zemin *sefinesine hazineli direk*ler yapan Kadir-i Zülcelal!

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle ve Kur'an-ı Hakîminin dersiyle anladım ki,

nasıl denizler *acaibleriyle* seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar..

so do the mountains through the wise services they perform. For they ensure that the earth is released from the effects of earthquakes and internal upheavals; save it from being overrun by the seas; purify the air of poisonous gases; are tanks for the saving and storage of water; and treasuries for the minerals and metals necessary for living beings.

#9

Yes, there is not one of the stones to be found in mountains, or the various substances used as remedies for illness, or the varieties of metals and minerals, which are essential for living beings and especially man, or the species of plants that adorn the mountains and plains with their flowers and fruits,

but through the wisdom, order, and fine creation it displays, which is impossible to ascribe to chance, it testifies to the necessary existence of an infinitely Powerful, Wise, Compassionate, and Munificent Maker. This is especially true of substances found in the mountains like salt, potassium oxalate, quinine sulphate, and alum, which superficially resemble each other, but whose tastes are totally dissimilar; and particularly of all the varieties of plants, and the great diversity of their flowers and fruits.

Moreover, through their being administered and managed as a totality, and their origins, situations, creation, and art all being similar, and the ease, speed, and cheapness in their making, they testify to the unity and oneness of their Maker.

Also, the creatures on the surface of the mountains and inside them being made everywhere on the earth at the same time in the same fashion, perfectly and without error, with none impeding others, and their being created without confusion despite being intermingled with all the other sorts of other creatures, all point to the splendour of Your dominicality and the immensity of Your power, for which nothing is difficult.

Also, the mountains -both their surfaces and their interiors- being filled in orderly fashion with trees, plants, and minerals to meet the innumerable needs of all the living creatures on the earth, and even to supply the remedies for their many different illnesses, and gratify their various appetites and tastes, and these being displayed for those who need them, indicates the infinite breadth of Your mercy and infinite extent of Your sovereignty.

While their being prepared percipiently, knowingly, without confusion, in orderly fashion according to need, despite being all mixed up and concealed in the darkness of the soil layer, indicates Your all-embracing knowledge, which encompasses all things, and the comprehensiveness of Your wisdom, which sets all things in order.

Then the storing up of medicinal substances, minerals, and metals points clearly to the compassionate, generous, planned processes of Your dominicality and the subtle precautions of Your grace.

öyle de: Dağlar dahi, zelzele tesiratından zeminin sükûnetine ve içindeki dâhilî inkılabat fırtınalarından sükûtuna ve denizlerin istilasından kurtulmasına ve havanın gazat-ı muzırradan tasfiyesine ve suyun muhafaza ve iddiharlarına ve zîhayatlara lâzım olan madenlerin hazinedarlığına ettiği hizmetleriyle ve hikmetleriyle seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar.

Evet dağlardaki taşların enva'ından ve muhtelif hastalıklara ilâç olan maddelerin aksamından ve zîhayata, hususan insanlara çok lâzım ve çok mütenevvi olan madeniyatın ecnasından ve dağları, sahraları çiçekleriyle süslendiren ve meyveleriyle şenlendiren nebatatın esnafından hiçbirisi yoktur ki;

tesadüfe havalesi mümkün olmayan hikmetleriyle, intizamıyla, hüsn-ü hilkatıyla, faideleriyle.. hususan madeniyatın tuz, limontuzu, sulfato ve şap gibi sureten birbirine benzemekle beraber tadlarının şiddet-i muhalefetiyle.. ve bilhâssa nebatatın basit bir topraktan çeşit çeşit enva'larıyla, ayrı ayrı çiçek ve meyveleriyle, nihayetsiz Kadîr, nihayetsiz Hakîm, nihayetsiz Rahîm ve Kerim bir Sâni'in vücub-u vücuduna bedahetle şahadet ettikleri gibi;

heyet-i mecmuasındaki vahdet-i idare ve vahdet-i tedbir ve menş'e ve mesken ve hilkat ve san'atça beraberlik ve birlik ve ucuzluk ve kolaylık ve çokluk ve yapılmakta çabukluk noktalarından, o Sâni'in vahdetine ve ehadiyetine şahadet ederler.

Hem nasılkı dağların yüzünde ve karnındaki masnu'lar, zeminin her tarafında, herbir nevi aynı zamanda, aynı tarzda, yanlışsız, gayet mükemmel ve çabuk yapılmaları ve bir iş bir işe mani olmadan, sair neviler ile beraber karışık iken, karıştırmaksızın icadları; senin rububiyetinin haşmetine ve hiçbir şey ona ağır gelmeyen kudretinin azametine delalet eder;

öyle de: Zeminin yüzündeki bütün zîhayat mahlukların hadsiz hacetlerini, hattâ mütenevvi hastalıklarını, hattâ muhtelif zevklerini ve ayrı ayrı iştihalarını tatmin edecek bir surette, dağların yüzlerini ve içlerini muntazam eşcar ve nebatat ve madeniyatla doldurmak ve muhtaçlara teshir etmek cihetiyle, senin rahmetinin hadsiz genişliğine ve hâkimiyetinin nihayetsiz vüs'atine delalet..

ve toprak tabakatı içinde, gizli ve karanlık ve karışık bulunduğu halde; bilerek, görerek, şaşırılmayarak, intizamla, hacetlere göre ihzar edilmeleriyle, senin her şeye taalluk eden ilminin ihatasına ve herbir şeyi tanzim eden hikmetinin bütün eşyaya şumulüne

ve ilâçların ihzaratı ve madenî maddelerin iddiharatıyla rububiyetinin rahîmane ve kerimane olan tedabirinin mehasinine ve inayetinin ihtiyatlı letaifine pek zahir bir surette işaret ve delalet ederler.

Also, the lofty mountains holding stored up in orderly fashion the reserves to meet the future needs of the travellers in the guest-house of this world, and their being stores stocked up with all the treasures necessary for life, indicates, indeed, testifies, that

the Maker Who is thus Munificent and hospitable, All-Wise and **Compassionate**, Powerful and nurturing, surely possesses eternal treasures for His never-ending **bestowal** in an everlasting realm, for His guests Whom He clearly loves.

There the stars will perform the function the mountains perform here.

O One Powerful Over All Things!

The mountains and the creatures within them *are* **subjugated** and **stored up** in Your dominions through Your power and strength, Your knowledge and wisdom!

They sanctify and glorify their Creator, Who **subjugates** and **employs** them in this way.

O Merciful Creator, Compassionate Sustainer!

Through the instruction of Your Noble Messenger (Peace and blessings be upon him) and the teaching of the Wise Qur'an I have understood that

just as the heavens, **atmosphere**, earth, seas, and mountains, **together with their creatures and all they contain**, recognize You and make You known;

so too do all the trees and plants, together with all their leaves and flowers and fruits.

All their leaves, with their ecstatic movements and recitations; all their flowers, which describe through their decoration the Names of their Maker; and all their fruits, which smile with their agreeableness and the manifestation of Your compassion, testify -through the order within their wondrous art, which is utterly impossible to ascribe to chance, and the balance within the order, and the adornment within the balance, and the embroideries within the adornment, and the fine and various scents within the embroideries, and the varying tastes of the fruits within the scents- so clearly as to be self-evident to the necessary existence of an infinitely Compassionate and Munificent Maker.

At the same time, their similarity and mutual resemblance throughout the earth, and their bearing the same stamps on their creation, and their being related in their administration and organization, and the coincidence of the creative acts and dominical Names connected with them, and the innumerable members of their one hundred thousand species being raised one within the other without confusion, forms a testimony through them as a whole to the *unity* and *oneness* of their **Necessarily Existent Maker**.

Hem bu dünya hanında misafir yolcular için, koca dağları levazimatlarına ve istikbaldeki ihtiyaçlarına muntazam ihtiyat deposu ve cihazat anbarı ve hayata lüzumlu olan çok definelerin mükemmel mahzeni olmak cihetinde işaret, belki delalet, belki şehadet eder ki;

bu kadar kerim ve misafirperver ve bu kadar hakîm ve **şefkatperver** ve bu kadar kadir ve rububiyetperver bir Sâni'in, elbette ve herhalde, çok sevdiği o misafirleri için, ebedî bir âlemde, ebedî **ihسانat**ının ebedî hazineleri vardır.

Buradaki dağlara bedel, orada yıldızlar o vazifeyi görürler.

Ey Kadir-i Külli Şey!

Dağlar ve içindeki mahluklar senin mülkünde ve senin kuvvet ve kudretinle ve ilim ve hikmetinle **müsahtar** ve **müdahtar**dırlar.

Onları bu tarzda **tavzif** ve **teshir** eden Hâlık'ını takdis ve tesbih ederler.

Ey Hâlık-ı Rahman ve ey Rabb-i Rahîm!

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle ve Kur'an-ı Hakîminin dersiyle anladım:

Nasilki sema ve **feza** ve arz ve deniz ve dağ, **müştemilât ve mahluklarıyla beraber** seni tanıyorlar ve tanıttiriyorlar..

öyle de: Zemindeki bütün ağaç ve nebatat, yaprakları ve çiçekleri ve meyveleriyle, seni bedahet derecesinde tanıttiriyorlar ve tanıyorlar.

Ve umum eşcarın ve nebatatın cezbedarane hareket-i zikriyede bulunan yapraklarından ve zînetleriyle Sâni'inin isimlerini tavsif ve tarif eden çiçeklerinden ve letafet ve cilve-i merhametinden tebessüm eden meyvelerinden herbirisi, **tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan hârika san'at içindeki nizam ve nizam içindeki mizan ve mizan içindeki zînet ve zînet içindeki nakışlar ve nakışlar içindeki güzel ve ayrı ayrı kokular ve kokular içindeki meyvelerin muhtelif tatlarıyla, nihayetsiz Rahîm ve Kerim bir Sâni'in vücut-u vücuduna bedahet derecesinde şehadet ettikleri gibi,**

heyet-i mecmuasıyla, bütün zemin yüzünde birlik ve beraberlik, birbirine benzemeklik ve **sikke-i hilkatte müşabehet** ve **tedbir** ve idarede **münasebet** ve onlara taalluk eden icad fiilleri ve Rabbanî isimlerde muvafakat ve o yüzbin enva'ın hadsiz efradlarını birbiri içinde **şaşırmayarak birden idareleri** gibi noktalarıyla, o **Vâcib-ül Vücut Sâni'in** bilbedahe **vahdetine** ve **ehadiyetine** dahi şehadet ederler.

Also, just as they testify to Your necessary existence and unity,

so too the nurturing and administration in hundreds of ways of the innumerable members of the army of living creatures on the face of the earth, which is formed of four hundred thousand different nations, perfectly, with no confusion or difficulty, point to the majesty of Your dominicality within Your unity and to the immensity of Your power, which creates a flower as easily as the spring, and its comprehending all things.

They point also to the unlimited breadth of Your mercy, which prepares innumerable varieties of foods for animals and men all over the earth;

and through all those works and bestowals, administering and nurturing, being carried out with perfect regularity, and everything, even minute particles, being obedient and subjugated to those commands, they indicate certainly the infinite extent of Your rule;

and through every part of those trees and plants, like their leaves, blossoms, fruits, roots, branches, and twigs, being made with every aspect of them being known and seen, in accordance with useful purposes, instances of wisdom, and benefits, they point clearly with innumerable fingers to Your knowledge, which embraces all things, and to the comprehensiveness of Your wisdom.

With innumerable tongues, they praise and extol the utterly perfect beauty of Your art and the sheer beauty of Your perfect bestowal.

Hem nasıllı onlar senin vücut-u vücuduna ve vahdetine şahadet ediyorlar..

öyle de; rûy-i zeminde dört yüz bin milletlerden teşekkül eden zîhayat ordusundaki hadsiz efradın yüzbinler tarzda işe ve idareleri; şaşırılmayarak, karıştırmayarak mükemmel yapılmasıyla, senin rububiyetinin vahdaniyetteki haşmetine ve bir baharı bir çiçek kadar kolay icad eden kudretinin azametini ve herşeye taallukuna delalet ettikleri gibi;

koca zeminin her tarafında, hadsiz hayvanatına ve insanlara, hadsiz taamların çeşit çeşit aksamını ihzar eden rahmetinin hadsiz genişliğine..

ve o hadsiz işler ve in'amlar ve idareler ve işeler ve icraatlar kemal-i intizamla cereyanları ve her şey hattâ zerrelere o emirlere ve icraata itaat ve müsahhariyetleriyle, hâkimiyetinin hadsiz vüs'atine kat'î delalet etmekle beraber;

o ağaçların ve nebatların ve herbir yaprak ve çiçek ve meyve ve kök ve dal ve budak gibi herbirisinin herbir şeyini, herbir işini bilerek, görerek, faidelere, maslahatlara, hikmetlere göre yapılmakla, senin ilminin her şeye ihatasına ve hikmetinin her şeye şümulüne pek zahir bir surette delalet ve hadsiz parmaklarıyla işaret ederler.

Ve senin gayet kemaldeki cemel-i san'atına ve nihayet cemaldeki kemal-i nimetine hadsiz dilleriyle sena ve medh ederler.

www.risale.com

Also, these precious gifts and bounties and this extraordinary outlay and bestowal, in this **temporary** hostel and transitory guest-house, for this brief time and fleeting life, indicate through the hands of the trees and plants, indeed, testify, that

in order not to make all creatures say, contrary to the necessary result of all His expense and bestowal *which is to make Himself loved and known*: "You gave us a taste, but then executed us without permitting us to eat;" and **not to nullify the sovereignty of His Godhead, and not deny His infinite mercy and make it denied, and in order not to turn all his yearning friends into enemies through depriving them thus**, the munificent All-Compassionate One

has of a certainty **prepared** for **His servants** whom He will send to an everlasting realm, an eternal world, fruit-bearing trees, and flowering plants appropriate to Paradise out of the treasuries of His mercy, in His eternal Paradises.

Those here are merely samples to show the customers.

Also, just as through the words of their leaves, flowers and fruits, the trees and plants praise, sanctify, and glorify You,

so each one of those words singly **declare You to be holy**.

The glorifications of fruits in particular through the tongue of disposition -with the great variety of their original flesh, their wondrous art, and extraordinary seeds, and **those trays of food being given to hands of the trees and placed on them**, and sent to Your living guests- **their glorifications are so evident they are almost verbal**.

All these are subjugated and **submissive** to Your command in Your dominions through Your power and strength, and Your wisdom and bestowal!

O Wise Maker and Compassionate Creator, hidden in the intensity of His manifestation and concealed within the magnificence of His grandeur!

Through the tongues of all trees and plants, and their leaves, flowers, and fruits, and to their number, I praise and extol You and declare You free of all defect, impotence, and **partners!**

O All-Powerful Creator! All-Wise Planner! Compassionate Nurturer!

Through the instruction of Your Most Noble Messenger (Peace and blessings be upon him) and the teaching of the Wise Qur'an, I have understood and believed that

just as plants and trees recognize You and make known Your **sacred attributes** and **Beautiful Names**;

Hem bu **muvaakkat** handa ve fâni misafirhanede ve kısa bir zamanda ve az bir ömürde, eşcar ve nebatatın elleriyle, bu kadar kıymetdar ihsanlar ve nimetler ve bu kadar fevkalâde masraflar ve ikramlar işaret belki şehadet eder ki:

Misafirlerine burada böyle merhametler yapan kudretli, keremkâr Zât-ı Rahîm, bütün ettiği masrafı ve ihsanı, **kendini sevdirmek ve tanıttirmek** neticesinin aksiyile, **yani bütün mahlukat tarafından "Bize tattırdı, fakat yedirmeden bizi i'dam etti" dememek ve dedirmemek** ve **saltanat-ı uluhiyetini iskat etmemek ve nihayetsiz rahmetini inkâr etmemek ve ettirmemek** ve **bütün müştak dostlarını mahrumiyet cihetinde düşmanlara çevirmemek noktalarından,**

elbette ve her halde ebedî bir âlemde, ebedî bir memlekette, ebedî bırakacağı **abdlerine**, ebedî rahmet hazinelerinden, ebedî Cennetlerinde, ebedî ve Cennet'e lâıyk bir surette meyvedar eşcar ve çiçekli nebatlar **ihzar etmiştir**.

Buradakiler ise, müşterilere göstermek için nümunelerdir.

Hem ağaçlar ve nebatlar, umumen yaprak ve çiçek ve meyvelerinin kelimeleriyle seni takdis ve tesbih ve tahmid ettikleri gibi,

o kelimelerden herbirisi dahi ayrıca **seni takdis eder**.

Hususan meyvelerin bedî' bir surette, etleri çok muhtelif, san'atları çok acib, çekirdekleri çok hârika olarak yapılarak **o yemek tablalarını ağaçların ellerine verip ve nebatların başlarına koyarak** zihayat misafirlerine göndermek cihetinde, **lisan-ı hal olan tesbihatları, zuhurca lisan-ı kal derecesine çıkar**.

Bütün onlar senin mülkünde, senin kuvvet ve kudretinle, senin irade ve ihsanatınla, senin rahmet ve hikmetinle müsahhardırlar ve senin her bir emrine **mutî'dirler**.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey kibriya-yı azametinden tesettür etmiş olan Sâni-i Hakîm ve Hâlık-ı Rahîm!

Bütün eşcar ve nebatatın, bütün yaprak ve çiçek ve meyvelerinin dilleriyle ve adediyle; seni kusurdan, aczden, **şerikten** takdis ederek hamd ü sena ederim.

Ey Fâtır-ı Kadîr! Ey Müdebbir-i Hakîm! Ey Mürebbi-i Rahîm!

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın talimiyle ve Kur'an-ı Hakîm'in dersiyle anladım ve iman ettim ki;

nasıl nebatat ve eşcar seni tanıyorlar, senin **sifât-ı kudsiyeni** ve **esma-i hüsnanı** bildiriyorlar..

so too among men and the animals, **which are those living creatures which have spirits**, there is not one that through its internal and external members, **which work as regularly as clockwork**, and the extremely fine order and balance of their bodies, and the significant benefits and purposes of their senses and faculties, and the great art in their making, and their **being decked out** with much wisdom, and the precise equilibrium of their physical systems, but it testifies to Your necessary existence and the reality of Your attributes.

For **blind force**, **unconscious nature**, and **aimless chance** could in no way interfere in such **percipient, delicate art**, and **conscious subtle wisdom**, and **perfect providential balance**; they could not be their work; it is impossible.

It is also utterly impossible that living creatures made themselves,

for then each of their particles would have to possess **comprehensive** knowledge and wisdom like a god, to be able to know, see, and make all the parts of their bodies and form it, indeed, it would have to be able to know, see, and make **everything in the world connected with it**,

then **the body's formation** could be referred to it, and it could be said that **"it makes itself."**

Also, their being subject to **the same administration**, and the same planning, and their all being the same kind, and their bearing the same stamp, such as the resemblance in features like the eye, ear, and mouth, and the unity in **the stamp of wisdom** observed on the faces of members of the same species, and the resemblance in **livelihood and creation**, and their all being one within the other; there is not one of these circumstances but it testifies categorically to Your unity,

and, by the manifestations of all Your Names which look to the universe being on each individual, **to Your oneness within unity**.

#13

Also, **through being equipped, trained, and subservient like a regular army** and **from the smallest to the largest**, their conforming in orderly fashion to the commands of dominicality, man and the hundred thousand animal species on the face of the earth point to **the degree of splendour** of that dominicality;

and **through their great value despite their great multitude**, and **their perfection despite the speed of their making**, and **their great art despite the ease of their making**, to the degree of grandeur of Your power.

Also, they point decisively to the boundless expanse of Your **mercy**, **which sends their sustenance to all of them**, **from the microbe to the rhinoceros**, and the tiniest fly to the largest bird, **dispersed from east to west and north to south**;

öyle de: **Zihayatlardan ruhlu kısmı olan insan ve hayvanattan hiçbirisi yoktur ki; cisminde gayet muntazam saatler gibi işleyen ve işlettirilen dâhilî ve haricî âzalarıyla ve bedeninde gayet ince bir nizam ve gayet hassas bir mizan ve gayet mühim faideler ile yerleştirilen âlât ve duygularıyla ve cesedinde gayet san'atlı bir yapılaş ve gayet hikmetli bir tefriş ve gayet dikkatli bir müvazene içinde konulan cihazat-ı bedeniyesiyle**, senin vücub-u vücuduna ve sıfatlarının tahakkukuna şehadet etmesin.

Çünkü bu kadar **basîrane nazik san'at ve şuurkârane ince hikmet ve müdebbirane tam müvazene**ye, elbette **kör kuvvet** ve **şuursuz tabiat** ve **serseri tesadüf** karışamazlar ve onların işi olamaz ve mümkün değildir.

Ve kendi kendine teşekkül edip öyle olması ise, yüz derece muhal içinde muhaldir.

Çünkü o halde herbir zerresi; herbir şeyini ve cesedinin teşekkülünü, belki **dünyada alâkadar olduğu herşeyini** bilecek, görecek, yapabilecek âdeta ilah gibi **ihatalı** bir ilmi ve kudreti bulunacak.

Sonra **teşkil-i cesed** ona havale edilir ve **kendi kendine oluyor** denilebilir.

Ve **heyet-i mecmuasındaki vahdet-i tedbir** ve vahdet-i idare ve vahdet-i nev'iye ve vahdet-i cinsiye ve umumun yüzlerinde göz, kulak, ağız gibi noktalarda ittifak cihetinde müşahede edilen sikk-i fitratta birlik ve herbir nev'in efradı sîmalarında görülen **sikke-i hikmette** ittihad ve **iaşede** ve icadda beraberlik ve birbirinin içinde bulunmak gibi keyfiyetlerinden hiçbirisi yoktur ki, senin vahdetine kat'î şehadette bulunmasın!

Ve herbir ferdinde, kâinata bakan bütün isimlerin cilveleri bulunmakla, **vâhidîyet içinde senin ehadiyetine** işareti olmasın.

Hem nasıllı insan ile beraber hayvanatın, zeminin bütün yüzünde yayılan yüzbin enva'ı, **muntazam bir ordu gibi teçhiz ve talimat ve itaat ve müsahhariyetle** ve **en küçükten tâ en büyüğe kadar**, rububiyetin emirleri **intizamla cereyanlarıyla** o rububiyetinin **derece-i haşmetine**

ve **gayet çoklukla beraber gayet kıymetli ve gayet mükemmel olmakla beraber gayet çabuk yapılmaları ve gayet san'atlı olmakla beraber gayet kolay yapıları**yla kudretinin derece-i azametinde delalet ettikleri gibi;

şarktan garba, şimalden cenuba kadar yayılan mikroptan tâ gergedana kadar, en küçücük sinekten tâ en büyük kuşa kadar bütün onların **rızıklarını yetiştiren rahmetinin** hadsiz vüs'atine

and *through* all of them performing their natural functions *like soldiers under command*, and every spring the face of the earth being the encampment of an army newly taken under arms in place of **those discharged** the previous autumn, to the infinite extent of Your sovereignty.

Also, *through a profound knowledge and precise wisdom* all living creatures being miniature copies of the universe, and their being made faultlessly, *with none of their parts being confused or any of their different forms mixed up*, they point to their number to Your knowledge, which embraces all things, and Your wisdom, which comprehends all things;

while *by their all being made so beautiful and fine as to be miracles of art and wonders of wisdom*, they indicate in innumerable ways *the utterly perfect beauty of Your dominical art*, *which You greatly love and want to exhibit*,

and through all of them, and particularly their young, being nourished in the finest way, *with their wishes and desires being satisfied*, to the sweet beauty of Your grace.

O Most Merciful and Compassionate! O One Most True to His Promise! Owner of the Day of Judgement!

Through the instruction of Your Noble Messenger (Peace and blessings be upon him) and the guidance of the All-Wise Qur'an I have understood that

since *the choicest result of the universe is life*, and *the choicest essence of life is spirit*, and *the choicest of beings with spirits are intelligent beings*, and *of intelligent beings the one with the most comprehensive nature is man*;

and since *all the universe is subjugated to life and works for life*, and living beings are subjugated to beings with spirits and they are sent to this world for them, and *beings with spirits are subjugated to man and they assist him*;

and since by nature men earnestly love their Creator and their Creator both loves them, and by every means makes them love Him;

and since *man's innate capacity* and *spiritual faculties* look to another, permanent world and everlasting life,

and his heart and intelligence desire eternity with all their strength, and his tongue *beseeches* his Creator for eternity with endless prayers;

He surely would not offend men, *who love Him greatly and are loved*, *by causing them to die then not raising them again to life*, and while He created them for an *eternal love*, *to make them feel eternal hostility*; to do that would not be possible.

Men were sent to work in this world in order to live happily in another, eternal world, and to win that life.

ve herbiri emirber nefer gibi vazife-i fitriyesini yapmak ve zemin yüzü her baharda, güz mevsiminde **terhis edilenler** yerinde yeniden taht-ı silâha alınmış bir orduya ordugâh olmak *cihetiyle*, hâkimiyetinin nihayetsiz genişliğine kat'î delalet ederler.

Hem nasilki hayvanattan herbirisi, kâinatın bir küçük nüshası ve bir misal-i musaggarı hükmünde *gayet derin bir ilim ve gayet dakik bir hikmetle*, *karışık eczaları karıştırmayarak ve bütün hayvanların ayrı ayrı suretlerini şaşırmayarak*, hatasız, sehivsiz, noksansız yapımlarıyla, ilminin her şeye ihtasına ve hikmetinin her şeye şümülüne, adedlerince işaretler ederler;

öyle de; herbiri birer mu'cize-i san'at ve birer hârîka-i hikmet olacak kadar san'atlı ve güzel yapılmasıyla, *çok sevdiğin ve teşhirini istediğin san'at-ı Rabbanîyenin kemal-i hüsnüne* ve gayet derecede güzelliğine işaret

ve herbirisi, hususan yavrular gayet nazdar, nazenin bir surette beslenmeleriyle ve *heveslerinin ve arzularının tatmini cihetiyle*, senin inayetinin gayet şirin cemaline hadsiz işaretler ederler.

Ey Rahmanürrahîm! Ey Sadık-ul Va'd-il Emin! Ey Mâlik-i Yevmiddin!

Senin Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmının talimiyle ve Kur'an-ı Hakîminin irşadıyla anladım ki:

Madem *kâinatın en müntehab neticesi hayattır.. ve hayatın en müntehab hülâsası ruhtur.. ve zîruhun en müntehab kısmı zîşuurdur.. ve zîşuurun en câmii insandır..*

ve *bütün kâinat ise, hayata müsahhardır ve onun için çalışıyor.. ve zîhayatlar, zîruhlara müsahhardır, onlar için dünyaya gönderiliyorlar.. ve zîruhlar, insanlara müsahhardır, onlara yardım ediyorlar..*

ve insanlar fitraten Hâlıkını pek ciddî severler ve Hâlıkları onları hem sever, hem kendini onlara her bir vesile ile sevdirebilir..

ve *insanın istidadı* ve *cihazat-ı manevîyesi*, başka bir bâkî âleme ve ebedî bir hayata bakıyor..

ve insanın kalbi ve şuuru, bütün kuvvetiyle beka istiyor.. ve lisanı, hadsiz dualarıyla beka için Hâlık'ına *yalvarıyor*;

elbette ve herhalde, *o çok seven ve sevilen ve mahub ve muhib olan insanları dirilmemek üzere öldürmekle*, *ebedî bir muhabbet için yaratılmış iken*, *ebedî bir adavetle gücendirmek olamaz* ve kabil değildir.

Belki başka bir ebedî âlemde mes'udane yaşaması hikmetiyle, bu dünyada çalışmak ve onu kazanmak için gönderilmiştir.

The Names manifested on man in this brief and fleeting life indicate that men, who will be their mirrors in the eternal realm, will receive **their eternal manifestations**.

Yes, the true friend of the Eternal One should be eternal, and the conscious mirror of the Enduring One should be enduring.

#14

It is understood **from sound narrations** that the spirits of animals will live eternally, and that **certain individual** animals, like the Hudhud of Solomon (PUH) and his ants, Salih's (PUH) she-camel, and the dog of the Companions of the Cave, will go to the eternal realm with both their spirits and their bodies,* and that **each species will have a single body that may be utilized from time to time**. This is also demanded by wisdom and reality, and mercy and dominicality.

*{Bursawi, Rûh al-Bayân, v, 226;Tafsir al-Qurtubi,i,372.}

O All-Powerful Self-Subsistent One!

All living creatures, beings with spirits, and conscious beings are subjugated to the commands of Your dominicality and employed in their innate duties only through Your power and strength, Your will and planning, and Your mercy and wisdom.

Some have been subjugated to man, not because of man's power and **dominance**, but by Divine mercy because of his innate **weakness** and impotence.

Through the tongues of both disposition and speech they absolve their **Maker** and **True Object of Worship** of all defect and partner, and offering thanks and praise for His bounties, perform **the worship particular to them**.

O Most Pure and Holy One, hidden in the intensity of His manifestation and concealed within the magnificence of His grandeur!

Forming the intention, I sanctify You with the glorifications of all beings with spirits, and declare: **Glory be to You Who has made from water all living things!**(Qur'an, 21:30.)

O Sustainer of All the Worlds! O God of the First-comers and the Last-comers! O Sustainer of the Heavens and the Earth!

Through the instruction of Your Noble Messenger (Peace and blessings be upon him) and the teaching of the All-Wise Qur'an I have understood and believe that

just as the heavens, atmosphere, earth, land and sea, trees, plants, and animals, **together with all their members, parts, and particles**, know and recognize You and point to and testify to Your existence and unity;

Ve insana tecelli eden isimlerin, bu fâni ve kısa hayattaki cilveleriyle âlem-i bekada onların âyinesi olan insanların, **ebedî cilvelerine** mazhar olacaklarına işaret ederler.

Evet, ebedinin sadık dostu, ebedî olacak. Ve Bâki'nin âyine-i zîşuuru, bâki olmak lâzım gelir.

Hayvanların ruhları bâki kalacağı ve Hüdhdüd-ü Süleymanî (A.S.) ve Neml'i ve Naka-i Sâlih (A.S.) ve Kelb-i Ashab-ı Kehf gibi bazı **efrad-ı mahsusa**; hem ruhu, hem cesediyle bâki âleme gideceği ve **herbir nev'in arasına istimal için birtek cesedi bulunacağı rivayat-i sahihaden** anlaşılmağa beraber; **hikmet ve hakikat, hem rahmet ve rububiyet** öyle iktiza ediyorlar.

Ey Kadîr-i Kayyum!

Bütün zîhayat, zîruh, zîşuur senin mülkünde, yalnız senin kuvvet ve kudretinle ve ancak senin irade ve tedbirinle ve rahmet ve hikmetinle, rububiyetinin emirlerine teshir ve fitrî vazifelerle tavzif edilmişler.

Ve bir kısmı, insanın kuvveti ve **galebesi** için değil, belki fitraten **za'fi** ve aczi için, rahmet tarafından ona müsahhar olmuşlar.

Ve lisan-ı hal ve lisan-ı kal ile **Sânî**'lerini ve **Mabud**larını kusurdan, şerikten takdis ve nimetlerine şükür ve hamd ederek, herbiri **ibadet-i mahsusasını** yapıyorlar.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyasından perdelenmiş olan Zât-ı Akdes!

Bütün zîruhların tesbihatıyla seni takdis etmek niyet edip

سُبْحَانَكَ يَا مَنْ جَعَلَ مِنَ الْمَاءِ كُلِّ شَيْءٍ حَيٍّ diyorum.

Ya Rabb-el Âlemîn! Ya İlahe-l Evvelîne Ve-l Âhirîn! Ya Rabb-es Semavat-ı Ve-l Aradîn!

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın talimiyle ve Kur'an-ı Hakîm'in dersiyile anladım ve iman ettim ki:

Nasıl sema, feza, arz, berr ve bahr, şecer, nebat, hayvan; **efradıyla, eczasıyla, zerratıyla** seni biliyorlar, tanıyorlar ve varlığına ve birliğine şehadet ve delalet ve işaret ediyorlar;

so too living beings, the essence of the universe, and man, the essence of living creatures, and the prophets, saints, and purified scholars, the essence of men, and, through their visions, unfoldings, inspirations, and the discoveries of their hearts and intellects, which form the essence of the prophets, saints, and purified scholars, testify with the certainty of a hundredfold consensus to Your necessary existence, unity and oneness, and give news of them;

and through their miracles, wonder-working, and certain proofs, prove what they tell of.

#15

Yes, there is nothing that occurs to the heart, which looks to one who inspires it from behind the veil of the Unseen; and there is no inspiration, which makes one look to the giver of inspiration;

and there is no certain belief, which discloses in the form of 'absolute certainty' Your sacred attributes and Most Beautiful Names;

and there is no luminous heart of the prophets and saints, which observes with 'the vision of certainty' the lights of the Necessary Existent;

and there is no enlightened intellect of the purified scholars and veracious ones, which confirms and proves with 'the knowledge of certainty' the signs of the existence of the Creator of All Things and the proofs of His unity;

-there is not one of these that does not testify to Your necessary existence, and sacred attributes, and Your unity, oneness, and Most Beautiful Names, and point to them and indicate them.

...

Also, just as relying on their miracles, wonder-working and proofs, all those hundreds of thousands of truthful bringers of good news testify to Your existence and unity;

so they unanimously give news of, proclaim, and prove the degree of majesty of Your dominicality, which governs from the administration of the totality of matters of the Sublime Throne, which encompasses all things, to knowing and hearing and administering the secret, private thoughts of the heart, and its desires and supplications... They tell of and prove too the immensity of Your power, which creates innumerable different things at once, and makes the greatest thing as easily as the smallest with no act impeding another and no matter obstructing another.

#16

öyle de: Kâinatın hülâsası olan zihayat ve zihayatın hülâsası olan insan ve insanın hülâsası olan enbiya, evliya, asfiyanın hülâsası olan kalblerinin ve akıllarının müşahadat ve keşfiyat ve ilhamat ve istihracat ile, yüzer icma' ve yüzer tevatür kuvvetinde bir kat'iyetle senin vücub-u vücuduna ve senin vahdaniyet ve ehadiyetine şahadet edip, ihbar ediyorlar.

Mu'cizat ve keramat ve yakînî bürhanlarıyla, haberlerini isbat ediyorlar.

Evet kalblerde, perde-i gaybda ihtar edici bir zâta bakan hiçbir hatırat-ı gaybiye; ve ilham edici bir zâta baktıran hiçbir ilhamat-ı sadıka;

ve hakkalyakîn suretinde sıfât-ı kudsiye ve esma-i hüsnanı keşfeden hiçbir itikad-ı yakîne;

ve enbiya ve evliyada bir Vâcib-ül Vücud'un envârını aynelyakîn ile müşahade eden hiçbir nurani kalb;

ve asfiya ve siddikinde, bir Hâlık-ı Külli Şey'in âyât-ı vücubunu ve berahin-i vahdetini ilmelyakîn ile tasdik eden, isbat eden hiçbir münevver akıl yoktur ki,

senin vücub-u vücuduna ve sıfât-ı kudsiyene ve senin vahdetine ve ehadiyetine ve esma-i hüsnana şahadet etmesin, delaleti bulunmasın ve işareti olmasın.

Ve bilhâssa bütün enbiya ve evliya ve asfiya ve siddikinin imamı ve reisi ve hülâsası olan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın ihbarını tasdik eden hiçbir mu'cizat-ı bahiresi.. ve hakkaniyetini gösteren hiçbir hakikat-ı âliyesi.. ve bütün mukaddes ve hakikatlı kitabların hülâsat-ül hülâsası olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın hiçbir âyet-i tevhidiye-i katıası.. ve mesail-i imaniyeden hiçbir mes'ele-i kudsiyesi yoktur ki, senin vücub-u vücuduna ve kudsî sıfatlarına ve senin vahdetine ve ehadiyetine ve esma ve sıfâtına şahadet etmesin ve delaleti olmasın ve işareti bulunmasın!..

Hem nasılkı bütün o yüzbinler muhbir-i sadıklar, mu'cizatlarına ve keramatlarına ve hüccetlerine istinad ederek, senin varlığına ve birliğine şahadet ederler;

öyle de; her şeye muhit olan Arş-ı A'zam'ın külliyat-ı umûrunu idare eden, tâ kalbin gayet gizli ve cüz'î hatıratını ve arzularını ve dualarını bilmek ve işitmek ve idare etmeye kadar cereyan eden rububiyetinin derece-i haşmetini.. ve gözümüz önünde hadsiz muhtelif eşyayı birden icad eden hiçbir fiil bir fiile, bir iş bir işe mani olmadan, en büyük bir şeyi en küçük bir sinek gibi kolayca yapan kudretinin derece-i azametini icma' ile, ittifak ile ilân ve ihbar ve isbat ediyorlar.

Also, they give news of and prove through their miracles and proofs the immense breadth of Your mercy, which makes the universe a magnificent palace for beings with spirits, and especially man; has prepared Paradise and everlasting happiness for jinn and man; does not forget even the tiniest living being; and tries to satisfy and please the most impotent heart.

They give news too of the infinite extent of Your sovereignty, which makes comply with Your commands all the realms of creatures from particles to the planets, and subjugates and employs them.

So also they unanimously testify to Your comprehensive knowledge, which makes the universe into a vast book containing treatises to the numbers of its parts, and records the life-stories of all beings in the **Clear Record** and **Clear Book**, which are the notebooks of the *Preserved Tablet*, and inscribes completely and without error in their seeds the indexes and programmes of all trees and the biographies of conscious beings in the **memories** in their heads.

They testify too to the comprehensiveness of Your sacred wisdom, which attaches numerous purposes to all beings, causing even trees to produce results to the number of their fruits, and follows benefits in all living beings to the number of their members, and even their parts and cells, and employing man's tongue in numerous duties, equips it with the ability to weigh up tastes to the number of foods.

They also unanimously testify that the manifestations of the Names related to Your **Beauty** and **Glory**, samples of which are to be seen in this world, will continue in more brilliant fashion for all eternity, and that your bounties, samples of which are to be observed in this transitory world, will persist in the **abode of bliss** in even more glittering fashion, and that those who long for them in this world will accompany them and be together with them for all eternity.

Also, relying on hundreds of evident miracles and decisive signs, foremost Your Most Noble Messenger (Peace and blessings be upon him) and the All-Wise Qur'an, and the prophets with their **luminous spirits**, and the *saints*, who are spiritual poles with their **light-filled hearts**, and the *purified scholars* with their **enlightened intellects**,

relying on Your repeated threats and **promises** in all the sacred scriptures, and trusting in Your sacred attributes, like power, mercy, favour, wisdom, glory, and beauty, and **on Your functions**, and the *dignity of Your glory*, and the sovereignty of Your dominicality, and in consequence of their illuminations and **visions** and beliefs at the degree of 'the knowledge of certainty,' give the glad tidings to men and jinn of eternal happiness

and inform them of Hell for the people of misguidance; they believe this and testify to it.

Hem nasilki bu kâinatı zîruha, hususan insana mükemmel bir saray hükmüne getiren ve cenneti ve saadet-i ebediyeyi cinn ve inse ihzar eden ve en küçük bir zîhayatı unutmayan ve en âciz bir kalbin tatminine ve taltifine çalışan rahmetinin hadsiz genişliğini..

ve zerrattan tâ seyyarata kadar bütün enva'-ı mahlukatı emirlerine itaat ettiren ve teshir ve tavzif eden hâkimiyetinin nihayetsiz vüs'atini haber vererek, mu'cizat ve hüccetleriyle isbat ederler;

öyle de: Kâinatı, eczaları adedince risaleler içinde bulunan bir kitab-ı kebir hükmüne getiren ve *Levh-i Mahfuz'un defterleri olan İmam-ı Mübin* ve *Kitab-ı Mübin*'de bütün mevcudatın bütün sergüzeştlerini kaydedip yazan ve umum çekirdeklerde umum ağaçlarının fihristlerini ve programlarını ve zîşuurun başlarında bütün **kuve-i hâfızalarda**, sahiblerinin tarihçe-i hayatlarını yanlızsız, muntazaman yazdıran ilminin her şeye ihatasına;

ve herbir mevcuda çok hikmetleri takan, hattâ herbir ağaçta meyveleri sayısınca neticeleri verdiren; ve herbir zîhayatta âzaları, belki eczaları ve hüceyratları adedince maslahatları takib eden; hattâ insanın lisanını çok vazifeler ile tavzif etmekle beraber, taamların tatları adedince zevkî olan mizancıklar ile teşhiz ettiren hikmet-i kudsiyenin herbir şeye şümülüne;

hem bu dünyada nûmuneleri görülen **celalî** ve **cemalî** isimlerinin tecellileri daha parlak bir surette ebed-ül âbâdda devam edeceğine ve bu fânî âlemde nûmuneleri müşahede edilen ihsanatının daha şaşaalı bir surette **Dâr-ı Saadette** istimrarına ve bekasına ve bu dünyada onları gören müştakların ebedde dahi refakatlarına ve beraber bulunmalarına **bil'icma'**, bil'ittifak şehadet ve delalet ve işaret ederler.

Hem yüzer mu'cizat-ı bahiresine ve âyât-ı katiasına istinaden, başta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ve Kur'an-ı Hakîm'in olarak, bütün **ervah-ı neyyire** ashabı olan *enbiyalar* ve **kulûb-u nuraniye** aktabı olan *evliyalar* ve **ukûl-ü münevvere** erbabı olan *asfiyalar*;

bütün suhuf ve kütüb-ü mukaddesede, senin çok tekrar ile ettiğin **va'dlerine** ve tehdidlerine istinaden ve senin kudret ve rahmet ve inayet ve hikmet ve celal ve cemalin gibi kudsî sıfatlarına ve **şe'nlerine** ve *izzet-i celaline* ve saltanat-ı rububiyetine itimaden ve *keşfiyat ve müşahedat* ve 'ilmelyakîn' itikadlarıyla, saadet-i ebediyeyi cinn ve inse müjdeliyorlar.

Ve ehl-i dalalet için Cehennem bulunduğunu haber verip ilân ediyorlar ve iman edip şehadet ediyorlar.

O All-Powerful and Wise One! O Most Merciful and Compassionate! O Munificent One True to His Promise! O All-Compelling One of Glory, One of Dignity, Grandeur, and Wrath!

You are utterly exempt from and exalted above giving the lie to so many loyal friends, and so many promises, and attributes and functions, and denying the certain demands of the sovereignty of Your dominicality and the endless prayers and supplications of Your innumerable acceptable servants, whom You love and who attract Your love by assenting to You and obeying You; and You are exempt from confirming the denial of resurrection of the people of misguidance and unbelief, who through their disbelief and rebellion and denial of Your promises, offend the magnificence of Your grandeur and affront Your dignity and glory and the honour of Your Godhead, and sadden the compassion of Your dominicality.

I declare Your justice, beauty, and mercy to be exempt from such infinite tyranny, such ugliness.

With all the particles of my being, I want to recite the verse, **Glory be to Him! He is high above all that they say! -Exalted and Great [beyond measure]!**(Qur'an, 17:43.)

Indeed, those truthful envoys of Yours and heralds of Your sovereignty testify with 'absolute certainty,' 'knowledge of certainty,' and 'the vision of certainty' to the treasures of Your mercy in the hereafter and the stores of Your bounties in the everlasting realm, and to the wondrously beautiful manifestations of Your Beautiful Names, which will be manifested totally in the abode of bliss, and they give good news of these.

Believing that the supreme ray of Your Name of Truth, which is the source, sun, and protector of all realities, is this truth of the resurrection and Great Gathering, they teach it to Your servants.

O Sustainer of the Prophets and Veracious Ones!

They are all subservient to You and charged with their duties in Your dominions through Your command and power, Your will and planning, Your knowledge and wisdom.

They demonstrate through sanctifying, exalting, and extolling You, and declaring You to be One, that the globe is a vast place for Your remembrance and the universe, a huge mosque.

O My Sustainer and Sustainer of the Heavens and Earth! O My Creator and Creator of All Things!

For the sake of Your power, will, wisdom, sovereignty, and mercy, which subjugate the heavens and their stars, the earth and all it contains, and all creatures together with all their attributes and acts, subject my soul to me and subjugate to me my wishes!

Subjugate the hearts of people to the Risale-i Nur, so they may serve the Qur'an and belief!

Ey Kadîr-i Hakîm! Ey Rahman-ı Rahîm! Ey Sadık-ul Va'd-il Kerim! Ey izzet ve azamet ve celal sahibi Kahhar-ı Zülcelal!

Bu kadar sadık dostlarını ve bu kadar va'dlerini ve bu kadar sıfat ve şunatını tekzip edip, saltanat-ı rububiyetinin kat'î mukteziyatını ve sevdiğin ve onlar dahi seni tasdik ve itaatle kendilerini sana sevdiren hadsiz makbul ibadının hadsiz dualarını ve davalarını reddederek, küfür ve isyan ile ve seni va'dinde tekzip etmekle senin azamet-i kibriyana dokunan ve izzet-i celaline dokunduran ve uluhiyetinin haysiyetine ilişen ve şefkat-i rububiyetini müteessir eden ehl-i dalalet ve ehl-i küfrü, haşrin inkârında tasdik etmekten yüzbin derece mukaddessin ve hadsiz derece münezzeh ve âlîsin!

Böyle nihayetsiz bir zulümden, bir çirkinlikten senin nihayetsiz adaletini ve cemalini ve rahmetini takdis ediyorum!

سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا âyetini, vücudumun bütün zerrati adedince söylemek istiyorum!

Belki senin o sadık elçilerin ve o doğru dellâl-ı saltanatın hakkalyakîn, aynelyakîn, ilmelyakîn suretinde senin uhrevî rahmet hazinelerine ve âlem-i bekada ihsanatının definelerine ve dâr-ı saadette tamamıyla zuhur eden güzel isimlerinin hârika güzel cilvelerine şehadet, işaret, beşaret ederler.

Ve bütün hakikatların mercii ve güneşi ve hâmisi olan "Hak" isminin en büyük bir şuaı, bu hakikat-ı ekber-i haşriye olduğunu iman ederek, senin ibadına ders veriyorlar.

Ey Rabb-ül Enbiya Ve-s Siddikîn!

Bütün onlar senin mülkünde, senin emrin ve kudretin ile, senin irade ve tedbirin ile, senin ilmin ve hikmetin ile müsahhar ve muvazzafırlar.

Takdis, tekbir, tahmid, tehlil ile Küre-i Arz'ı bir zikirhane-i a'zam, bu kâinatı bir mescid-i ekber hükmünde göstermişler.

Ya Rabbî ve ya Rabb-es Semavatı Ve-l Aradîn! Ya Hâlıkî ve ya Hâlık-ı Külli Şey!

Gökleri yıldızlarıyla, zemini müştemilatıyla ve bütün mahlukatı bütün keyfiyatıyla teshir eden kudretinin ve iradetinin ve hikmetinin ve hâkimiyetinin ve rahmetinin hakkı için, nefsimi bana müsahhar eyle! Ve matlubumu bana müsahhar kıl!

Kur'ana ve imana hizmet için, insanların kalblerini Risale-i Nur'a müsahhar yap!

And grant me and my brothers perfect belief and a happy death!

As You subjugated the sea to Moses (Peace be upon him), fire to Abraham (Peace be upon him), the mountains and iron to David (Peace be upon him), jinn and men to Solomon (Peace be upon him), and the sun and moon to Muhammad (Peace and blessings be upon him), subjugate hearts and minds to the Risale-i Nur!

Preserve me and all the students of the Risale-i Nur from the evil of the soul and Satan, and the torment of the grave and Hell-fire, and grant us happiness in Paradise! Amen. Amen. Amen.

#18

All glory be unto You! We have no knowledge save that which You have taught us; indeed You are All-Knowing, All-Wise.(2:32)

...

Ve bana ve ihvanıma, iman-ı kâmil ve hüs-nü hâtime ver.

Hazret-i Musa Aleyhisselâm'a denizi ve Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm'a ateşi ve Hazret-i Davud Aleyhisselâm'a dağı, demiri ve Hazret-i Süleyman Aleyhisselâm'a cinni ve insi ve Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'a Şems ve Kamer'i teshir ettiğin gibi, Risale-i Nur'a kalbleri ve akılları müsahhar kıl!..

Ve beni ve Risale-i Nur talebelerini, nefis ve şeytanın şerrinden ve kabir azabından ve Cehennem ateşinden muhafaza eyle ve Cennet-ül Firdevs'te mes'ud kıl! Âmîn, âmîn, âmîn!..

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ
الْحَكِيمُ آخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Kur'andan ve münacat-ı Nebeviye olan Cevşen-ül Kebir'den aldığım bu dersimi, bir ibadet-i tefekkürîye olarak, Rabb-ı Rahîmimin dergâhına arz etmekte kusur etmişsem, kusurumun afvı için Kur'anı ve Cevşen-ül Kebir'i şefaathı ederek rahmetinden afvımı niyaz ediyorum. **Said Nursî**

www.risaleglobe.com